

הסדרי סיוע לסטודנטים במעונות בתקופת משבר הקורונה – מידע ראשוני

מסמך תמציתי זה נכתב לבקשת חברת הכנסת קטי שטרית ויוצג בו מידע ראשוני וחלקי על מעונות הסטודנטים הקיימים כיום בישראל ועל הסיוע שמוענק לסטודנטים המתקשים כעת בתשלום עבור המגורים במעונות נוכח משבר הקורונה. **מסמך זה מתבסס ברובו על מידע שהועבר אלינו על ידי התאחדות הסטודנטים הארצית, לצד התייחסויות מעטות שקיבלנו עד כה מכמה מוסדות אקדמיים. חשוב להדגיש כי בשלב זה, ולאור דחיפות הבקשה, אין ביכולתנו לאמת את המידע מול כל המוסדות האקדמיים ועל כן יש להתייחס אליו בזהירות המתבקשת.** מסמך זה יעודכן ככל שתתקבלנה התייחסויות ממוסדות אקדמיים נוספים.

על-פי הנתונים שבידינו בשלב זה, **במעונות הסטודנטים במוסדות להשכלה גבוהה בישראל יש כיום 23-25 אלף מקומות לסטודנטים ("מיטות")¹, כ-80% מהם במעונות של האוניברסיטאות והיתר במעונות של המכללות האקדמיות.** חלק מהמעונות מופעלים על ידי המוסדות האקדמיים וחלקם מופעלים על ידי גורמים חיצוניים. כלומר, לעתים חחה ההתקשרות של הסטודנטים אינו מתבצע ישירות מול המוסד שבו הם לומדים אלא מול גורם מפעיל אחר.

שכר הדירה ליחיד במעונות הסטודנטים ברחבי הארץ נע בין כמה מאות שקלים לאלפיים שקלים ויותר לחודש (ראו בטבלה מספר 1 שלהלן). מעבר למיקום הגיאוגרפי המשפיע על פער המחירים בין אזורים שונים בארץ, במוסדות מסוימים טווח המחירים הוא רחב מאוד ותלוי בגורמים כגון סוג החדר (ליחיד, לשניים או יותר) והמפרט (לדוגמה, דירות עם סלון או ללא סלון, דירות עם מרפסת או ללא מרפסת). **בבדיקה שערכה התאחדות הסטודנטים הארצית בשנת 2019 נמצא כי המחיר הארצי הממוצע של מיטה במעונות הינו 1,270 ש"ח לערך.²**

מן המידע שעומד לרשותנו בשלב זה עולים הדברים הבאים:

- על-פי דיווחי התאחדות הסטודנטים, **בחלק מהמוסדות אין בשלב זה הסדר להחזר תשלום או הנחה לסטודנטים שבחרו לחזור לבית הוריהם עד שהלימודים יחודשו או הסדר אחר**

¹ בספטמבר 2014 עמד מספר המיטות לסטודנטים על 20,526 (מתוך דוח מבקר המדינה 66 משנת 2016 בנושא "[התקצוב וההפעלה של מעונות סטודנטים](#)"). על-פי נתוני הוועדה לתכנון ולתקצוב (ות"ת) שליד המועצה להשכלה גבוהה בשנים האחרונות נוספו כ-4,000 מיטות במסגרת פרויקטים שנבנו בתמיכת המדינה (מתוך: פרוטוקול מספר 336 משיבת ועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת בנושא "הצעה לסדר-היום בנושא: רק 7% מהסטודנטים בישראל גרים במעונות", 16 בינואר 2017).

² גלעד טיש, ראש מחלקת מחקר בהתאחדות הסטודנטים הארצית, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, אפריל 2020.

שמתיר לצאת מהחזרה ללא קנס. לצד זאת יש מוסדות שבהם קיימים הסדרים מסוג זה.

לדוגמה, הטכניון מאפשר לסטודנטים להשתחרר מהחזרה ללא הגבלה וללא קנס; אוניברסיטת חיפה מאפשרת לסטודנטים לעזוב את המעונות בתשלום קנס יציאה סמלי בסך של חצי חודש שכירות, וכן מאפשרת לדחות את תשלום חודש אפריל ל-20 לחודש; האוניברסיטה העברית מעניקה הנחה של 15% ליחידים ו-5% למשפחות; המכללה לחינוך אורנים מעניקה החזר מלא לסטודנטים המבקשים לעזוב ומפנים את חפציהם (סטודנטים המבקשים להשאיר את חפציהם מקבלים 50% החזר); מכללת אורט בראודה מעניקה החזר לסטודנטים המבקשים לעזוב אך הדירה לא נשמרת עבורם במידה וירצו לשוב. מכללת תל חי מעניקה לסטודנטים הנחה של 50% עבור החודשים מרץ ואפריל; המכללה האקדמית כנרת מעניקה לסטודנטים הנחה של 20% עבור חודש אפריל; המכללה לחינוך בית ברל מאפשרת דחייה של תשלום חודש אפריל ופריסתו על החודשים יוני-ספטמבר.

- כמחצית מהמוסדות שנכללו בדיווח של התאחדות הסטודנטים התירו לסטודנטים שנדרשו לשהות בבידוד להישאר במעונות. בשניים מהם (אוניברסיטת ת"א ומכללת רופין) ההישארות מותנית בכך שהבידוד מתבצע בדירות ליחידים. המחצית הנותרת לא התירו לסטודנטים בבידוד להישאר במוסדות והסטודנטים נדרשו לעזוב את המעונות. באוניברסיטה העברית ובטכניון ההנחיה הכללית היא שסטודנטים בבידוד אינם מורשים להישאר במעונות, אך מאחר ויש סטודנטים שאין להם לאן ללכת כל פניה נבחנת באופן פרטני.
- בחלק מהמוסדות יש או עתיד להיות הסדר לפיו סטודנטים בבידוד שאינם נמצאים במעונות יקבלו החזר כספי ביחס לתקופת הבידוד (האוניברסיטה העברית ואוניברסיטת חיפה), ובחלק מהמוסדות הנושא נמצא כעת בבחינה (אוניברסיטת בן-גוריון, אוניברסיטת בר-אילן, המכללה האקדמית ת"א-יפו והמכללה לחינוך בית ברל). במכללת עמק זרעאל אין החזר כספי גורף וכל פניה נבחנת באופן אישי. לצד זאת, על-פי דיווחי התאחדות הסטודנטים יש מוסדות שלא מעניקים החזר כספי לסטודנטים ששהו בבידוד, כאשר בחלק מהמקרים מדובר במוסדות שאף אינם מתירים לסטודנטים בבידוד להישאר במעונות (אוניברסיטת אריאל ומכללת אשקלון). סטודנטים הלומדים במכללת אורט בראודה ומעוניינים להתפנות מהדירה בתקופת הבידוד רשאים לעשות זאת מבלי לשלם קנס, אך הדירה לא תישמר עבורו במידה וירצה לשוב.

1. מעונות סטודנטים במוסדות להשכלה גבוהה – נתוני רקע

להלן יוצגו נתוני רקע על מעונות הסטודנטים במוסדות להשכלה גבוהה בישראל (מספר מיטות, טווח מחירים לסטודנט יחיד והבעלות על המעונות). נתוני מספר המיטות שבטבלה זו מתבססים על מסד נתונים שהועבר אלינו על ידי התאחדות הסטודנטים, וייתכן כי ישנם מעונות נוספים שאינם נכללים בנתוני טבלה זו. המידע המודגש בקו תחתון התקבל ישירות מהמוסדות האקדמיים או שנלקח מאתרי האינטרנט שלהם.

נוסיף כי בחלק מהמקרים המחירים המוצגים בטבלה אינם כולל תשלומים נוספים אותם נדרשים לשלם המתגוררים במעונות כגון: ארנונה, חשמל ומים.

טבלה 1. מעונות סטודנטים במוסדות להשכלה גבוהה³

שם המוסד	מיטות	שכר דירה חודשי לסטודנט (בש"ח) ⁴	בעלות על המעונות
האוניברסיטה העברית בירושלים	5,400	1,966-893	
הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל	4,300 סטודנטים (4,900 כולל בני זוג)	780 (ממוצע)	המוסד
אוניברסיטת אריאל בשומרון	2,379	1,625-680	חצי של המוסד וחצי פרטית (הבנק הבינלאומי וחברת כלל)
אוניברסיטת תל אביב	1,750	2,268-1,327	חברת שיכון ובינוי
אוניברסיטת בן-גוריון בנגב	1,706	1,100-590	
אוניברסיטת חיפה	1,101	960-720	המוסד
אוניברסיטת בר-אילן	828	1,762-960	חברת אלקטרה
המרכז האקדמי רופין	600	1,900-770	
המכללה האקדמית עמק זרעאל	521	930	
המכללה האקדמית להנדסה אורט בראודה	514		
המרכז הבינתחומי הרצליה	500	2,650-2,340	
המכללה האקדמית תל-אביב יפו	439	2,327-1,306	חברת שיכון ובינוי
המכללה האקדמית תל חי	413	950-850	המוסד
המכללה האקדמית כנרת בעמק הירדן	250		
מכללה אקדמית לחינוך אורנים	220	1,360-500	המוסד
המכללה האקדמית נתניה	210		
המכללה האקדמית בית-ברל	(180 חדרים)	2,881-962	חברת אורן הסלע
מכללה ירושלים	200	600-400	האגודה למען מכללה ירושלים (עמותה ליד המכללה)
המכללה האקדמית ספיר	182		
המכללה לחינוך גופני ולספורט ע"ש זינמן במכון וינגייט	160	944	מכון וינגייט
המכללה האקדמית הדסה ירושלים	150		

³ גלעד טיש, ראש מחלקת מחקר בהתאחדות הסטודנטים הארצית, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, אפריל 2020; מידע שהתקבל מהמוסדות האקדמיים, מענה לפניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, אפריל 2020 (הטכניון, אוניברסיטת חיפה, מכון ויצמן, מכללת אורנים, מכללה ירושלים, המכללה לחינוך גופני וינגייט, המכללה לחינוך חמדת הדרום, המכללה לחינוך ולספורט אוהלו, המכללה הדתית לחינוך שאנון); מידע שאותר באתרי האינטרנט של המוסדות האקדמיים, אפריל 2020.

⁴ בחלק מהמקרים שכר הדירה המצוין הוא לאחר סבסוד של המוסד. טווח המחירים לסטודנט יחיד בכל מוסד תלוי בסוג החדר (לדוגמה, חדר ליחיד, לשניים או לשלושה או יחידה לנשואים) ובמפרט (לדוגמה, דירה עם מרפסת ודירה ללא מרפסת).

שם המוסד	מיטות	שכר דירה חודשי לסטודנט (בש"ח) ⁴	בעלות על המעונות
המכללה האקדמית צפת	148		
מכון ויצמן למדע	110	2,450-1,250	המוסד
המכללה האקדמית לחינוך חמדת הדרום	120	4,000 (לשנה)	המוסד
המכללה האקדמית לחינוך ולספורט אוהלו בקצרין	72	1,250-750 (לא כולל חשמל, מים)	המכללה שוכרת בניין ומשכירה בו דירות לסטודנטים
המכללה האקדמית הדתית לחינוך שאנן	40	600	המוסד
המכללה האקדמית גליל מערבי	33		
המכללה האקדמית אשקלון	לא ידוע	1,300-650	המוסד

2. הסדרי סיוע לסטודנטים במעונות בתקופת משבר הקורונה

להלן יוצג מידע הסדרי הסיוע לסטודנטים במעונות בתקופת משבר הקורונה. טבלה זו מתבססת גם היא על מידע שהועבר אלינו על ידי התאחדות הסטודנטים. המידע המודגש בקו תחתון התקבל מהמוסדות.

טבלה 2. הסדרי סיוע לסטודנטים במעונות בתקופת משבר הקורונה⁵

האם יש הסדר להחזר תשלום למי שבחר לחזור לבית ההורים עד שהלימודים יחודשו או הסדר אחר שמתיר לצאת מהחווה?	האם יש הסדר להחזר תשלום למבודדים שלא נמצאים	האם סטודנטים בבידוד נשארים במעונות	
הטכניון אינו נוקט בסנקציות כנגד סטודנטים המתעכבים בתשלום שכר הדירה. הסטודנטים יכולים להזדכות על החדר ללא קנס ולשלם שכר דירה על החלק היחסי של החודש עד לעזיבה.	נכון להיום אין החזר כספי והנושא גם לא עלה לשיח. בהמשך יעלה לבחינה.	ההנחיה הכללית היא שסטודנטים בבידוד לא מורשים להישאר. מאחר ויש סטודנטים רבים שאין להם לאן ללכת כל פניה נבחנת אישית.	הטכניון
15% הנחה על חודש אפריל ליחידים ו-5% למשפחות. עד ה-1 באפריל ניתן היה לבטל חוזה, אך הנהלת המעונות אינה מתחייבת להחזיר סטודנטים לדירתם אם יהיה סמסטר פרונטאלי או בחינות בקמפוסים. יש קושי לדיריירם להתפנות (יש קנס יומי על אי-פינוי).	צפוי להיות החזר	סטודנטים ישראלים בבידוד לא הורשו בהתחלה להישאר במעונות, לסטודנטים זרים הוקצו בנייני מעונות ייעודיים; הושג הסדר שבו יוחזרו לסטודנטים ישראלים שלא הורשו להיות בבידוד כספי השכירות על השבועיים האלה, בנוסף לבחינת בקשות פרטניות במקום סירוב גורף. הוקצו חדרים/מפלסים ייעודיים במידה ולסטודנט אין לאן להתפנות.	האוניברסיטה העברית

⁵ גלעד טיש, ראש מחלקת מחקר בהתאחדות הסטודנטים הארצית, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, אפריל 2020; מידע שהתקבל מהמוסדות האקדמיים, מענה לפניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, אפריל 2020 (הטכניון, אוניברסיטת חיפה, מכון ויצמן, מכללת אורנים, מכללת ירושלים, המכללה לחינוך גופני וינגייט, המכללה לחינוך חמדת הדרום, המכללה לחינוך ולספורט אוהלו, המכללה הדתית לחינוך שאנן).

<p>האם יש הסדר להחזר תשלום למי שבחר לחזור לבית ההורים עד שהלימודים יחודשו או הסדר אחר שמתיר לצאת מהחווה?</p>	<p>האם יש הסדר להחזר תשלום למבודדים שלא נמצאים</p>	<p>האם סטודנטים בבידוד נשארים במעונות</p>	
<p>אין הסדר</p>	<p>אין הסדר</p>	<p>סטודנטים בבידוד לא מורשים להישאר במעונות.</p>	<p>אוניברסיטת אריאל בשומרון</p>
	<p>לא ידוע על סטודנטים שהיו בבידוד בבית ההורים ולא במעונות, לכן לא יצאו עדיין הנחיות על החזרי תשלום. אגודת הסטודנטים פנתה לאוניברסיטה לבחון הקלות בתשלום בשל המצב הכללי. נעשתה פניה נוספת לאוניברסיטה ולשיכון ובינוי להקלות מותאמות לדיירי מעונות: הנחה משמעותית של לפחות 50% בשכ"ד למי שלא נמצא במעונות בזמן ההסגר, מענק לדיירים שפוטר/הוצאו לחל"ת/עצמאים או נתמכו על ידי הוריהם שהוצאו לחל"ת/פוטרו. ודרישה לשחרור דיירים המעוניינים לעזוב ללא חובת מציאת מחליף. טרם התקבלו תשובות.</p>	<p>רוב הדירות של יחיד/זוגות/משפחות. רק כרבע מהדיירים בדירות שותפים. מי שנמצא בבידוד יכול להישאר במעונות (כל עוד הם לא בדירת שותפים).</p>	<p>אוניברסיטת ת"א</p>
	<p>בבחינה. הועבר מכתב לדיקאנט בו בקשה מהסטודנטים עצמם להקפיא/לוותר על התשלומים עבור זמן העדרם.</p>	<p>סטודנטים בבידוד לא מורשים להישאר במעונות ונשלחים הביתה. לא נתקלו בסטודנטים שאין להם לאן להתפנות.</p>	<p>אוניברסיטת בן גוריון</p>
<p><u>תשלומי חודש אפריל נדחו ל-20 לחדש.</u> <u>דייר יכול לעזוב את המעונות בקנס כספי סמלי של חצי חודש, בהתאם לחוזה השכירות. דייר שיחזור למעונות בסיום תקופת המשבר במהלך השנה הזו, יזוכה בתשלום הקנס ששילם.</u></p>	<p><u>זיכוי על ימי בידוד מוכחים מחוץ למעונות.</u></p>	<p>סטודנטים בבידוד לא מורשים להישאר במעונות.</p>	<p>אוניברסיטת חיפה</p>
	<p>בבחינה. נכון להיום אין החזר כספי.</p>	<p>אין הוראה לסטודנטים בבידוד לעזוב את המעונות.</p>	<p>אוניברסיטת בר אילן</p>
<p><u>עד עתה לא התקבלה בקשה לסיוע מצד סטודנטים המתגוררים במעונות. הסטודנטים ממשיכים לקבל את מלגת הקיום החודשית שלהם במלואה. ככל שיהיו פניות לעזרה המכון ערוך לסייע לסטודנטים בהתאמה אישית לצרכיהם.</u></p>			<p>מכון ויצמן למדע</p>
<p>אין הסדר</p>	<p>אין החזר כספי גורף, כל פניה נבדקת אישית.</p>	<p>סטודנטים בבידוד לא מורשים להישאר במעונות.</p>	<p>המכללה האקדמית עמק יזרעאל</p>
<p>אין הסדר</p>	<p>החזר למבודדים נמצא בבדיקה</p>	<p>סטודנטים בבידוד התבקשו לעזוב את המעונות לבית ההורים.</p>	<p>המכללה האקדמית ת"א-יפו</p>

האם יש הסדר להחזר תשלום למי שבחר לחזור לבית ההורים עד שהלימודים יחודשו או הסדר אחר שמתיר לצאת מהחזרה?	האם יש הסדר להחזר תשלום למבודדים שלא נמצאים	האם סטודנטים בבידוד נשארים במעונות	
הנחה לחודשים מרץ ואפריל 50%	את התשלום החודשי עבור חודש מרץ ואפריל דחו לחודש יוני. כרגע ממתנינים להוראות נוספות בסוף החודש. נמצא בבדיקה האם ניתן לוותר על תשלומים עבור סטודנטים שלא מאיישים כרגע את הדירה במעונות ונסעו הביתה בשל המצב.	אין כרגע סטודנטים שצריכים להיות בבידוד.	המכללה האקדמית תל חי
20% הנחה על תשלום חודש אפריל.	20% הנחה על תשלום חודש אפריל.		המכללה האקדמית כנרת
יש החזר לאלו המבקשים לעזוב. אין התחייבות לזמינות הדירה בהמשך	לאילו המחליטים להשאר/ להמשיך לשלם- תשלום חודשי כרגיל. מי שמעוניין להפתנות מהדירה רשאי ומבלי לשלם קנס (אולם הדירה לא תשמר להם במידה וירצו לשוב)	מאפשרים לסטודנטים בבידוד להישאר במעונות.	אורט בראודה
<u>החזר מלא ללא קנס לסטודנטים המבקשים לעזוב ומפנים את דבריהם. ניתן בנוסף להשאיר את הדברים ולעזוב ולקבל 50% החזר.</u>	אין הבחנה בין מי שלא נמצא במעונות בגלל בידוד בבית ההורים לבין מי שבחר לחזור עד שירגע המצב. מי שחזר לבית הוריו (חג או ביקור) - יידרש להישאר בביתו למשך שבועיים. אין הנחייה בנוגע לשכ"ד של אלה	מאפשרים לסטודנטים בבידוד להישאר במעונות.	אורנים
דחיית תשלום אפריל ופריסה של התשלום ליוני-ספטמבר	בבחינה, נכון להיום אין החזר כספי.	מאפשרים לסטודנטים בבידוד להישאר במעונות.	בית ברל
אין הסדר	אין הסדר	מאפשרים לסטודנטים בבידוד להישאר במעונות.	בצלאל אקדמיה לאמנות ועיצוב
אין הסדר	אין הסדר	מאפשרים לסטודנטים בבידוד להישאר במעונות.	המכללה האקדמית הדסה ירושלים
אין הסדר	אין הסדר	סטודנטים בבידוד לא מורשים להישאר במעונות.	המכללה האקדמית אשקלון
<u>דחייה של חודש בתשלומי שכר הדירה כך שתשלומי חודש מרץ נדחו לחודש אפריל.</u>			המכללה האקדמית לחינוך ולספורט אוהלו בקצרין
<u>סטודנטיות במעונות מבקשות זיכוי מלא של סמסטר ב'. הנושא נמצא בבחינה. המכללה מנסה לגייס תרומות על מנת לסייע לסטודנטיות. להערכת המכללה יהיה צורך לזכות את הסטודנטיות בתשלום על המעונות.</u>			המכללה האקדמית לחינוך חמדת הדרום

<p>האם יש הסדר להחזר תשלום למי שבחר לחזור לבית ההורים עד שהלימודים יחודשו או הסדר אחר שמתיר לצאת מהחווה?</p>	<p>האם יש הסדר להחזר תשלום למבודדים שלא נמצאים</p>	<p>האם סטודנטים בבידוד נשארים במעונות</p>	
<p><u>התשלום השנתי מחולק ל-10 תשלומים. עד תחילת אפריל המכללה כבר גבתה תשעה תשלומים. עקב המצב הודיעו לכל המשלמות שלא תתבצע הגביה האחרונה בתחילת חודש מאי.</u></p>			<p>מכללה ירושלים</p>
<p><u>תשלומי מרץ-אפריל בוטלו.</u></p>		<p><u>הכניסה למעונות אסורה על כלל הסטודנטים.</u></p>	<p>המכללה האקדמית הדתית לחינוך שאנן</p>
<p><u>מתכוונים להקפיא את התשלום למועד מאוחר יותר.</u></p>			<p>המכללה לחינוך גופני ולספורט ע"ש זינמן במכון וינגייט</p>
		<p>מאפשרים לסטודנטים בבידוד להישאר במעונות, בעיקר לאור כמות הסטודנטים הבינלאומיים.</p>	<p>המרכז הבינתחומי הרצליה</p>
		<p>מאפשרים לסטודנטים בבידוד להישאר במעונות (בדירות יחיד). לא יצאה הנחיה סדורה של המוסד וכל פניה נבחנת אישית.</p>	<p>המכללה האקדמית רופין</p>